

Aan: Taskforce Samen Organiseren

Van: werkgroep Common Ground, namens IMG100.000+ en VIAG

Datum: 27 oktober 2017

Betreft: Common Ground – oplegnotitie

“Informatievoorziening van een organisatie is het geheel van mensen, middelen en maatregelen, gericht op de informatiebehoefte van die organisatie.” – Wikipedia

De informatiebehoefte van de samenleving neemt momenteel sneller toe dan waarin kan worden voorzien met het huidige geheel van mensen, middelen en maatregelen wat de overheid voor dit doel inzet. Een innovatie van deze middelen is nodig om inwoners en ondernemers beter digitaal te dienen. De komende jaren komt een aantal uitdagingen op gemeenten af waarvan duidelijk is dat deze te groot zijn om met de huidige middelen het hoofd te bieden.

Een aansprekend voorbeeld is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), waarbij onder andere van iedere organisatie wordt verwacht dat wordt bijgehouden welke gegevens worden beheerd en waarvoor deze worden gebruikt. Of de Wet Open Overheid (WOO), waarbij de invoering vertraging oploopt omdat er grote zorgen zijn over de uitvoerbaarheid, ondanks dat breed onderkend wordt dat de met de wet nagestreefde doelen wenselijk zijn. In het recent gepresenteerde regeerakkoord wordt bovendien aangekondigd is dat inwoners van ons land meer regie krijgen op de eigen persoonsgegevens. Dit type ontwikkelingen is niet langer waar te maken. Ook het verstrekken van een noodzakelijk geachte digitale identiteit aan iedereen die online zaken doet met de overheid kent een complexiteit en doorlooptijd van jaren. Zelfs zonder deze nieuwe uitdagingen blijft de informatievoorziening momenteel achter bij het tempo waarmee de informatiebehoefte van de samenleving toeneemt.

Common Ground is onlosmakelijk onderdeel van - én randvoorwaarde om de ‘+1 Gemeente’ waar te maken. Ook binnen VNG/KING is het idee dat voortkomt uit gemeenten zélf warm onthaald en sluit het aan op een ontwikkeling in de informatie-architectuur die als noodzakelijk wordt geacht om de informatievoorziening achter bijvoorbeeld de Omgevingswet (DSO) mogelijk te maken. We stellen een ingrijpend andere benadering voor in zowel de techniek als de organisatie van de informatievoorziening, om robuust en toch flexibel te kunnen voorzien in de informatiebehoefte. De scope is daarbij primair het gemeentelijk domein, waarop directe invloed kan worden uitgeoefend. Centraal staan de inwoners en de ondernemers die op een eigentijdse digitale en veilige manier met de eerste overheid zaken doen – geheel in lijn met de ‘radicaal digitaal’ filosofie van de +1 Gemeente.

Proven technology

Het concept achter Common Ground is geen ‘wild’ idee. De uitgangspunten die we hebben uitgewerkt in dit voorstel worden in de praktijk al jarenlang toegepast. Er zijn succesvolle voorbeelden in het bedrijfsleven, maar ook – zij het beperkt – bij overheden. Prangende vragen en voorstellen dienen zich dan aan: “Als het zo eenvoudig is, waarom doen we het dan niet allang?”. En: “Laten we de succesvolle voorbeelden van anderen kopiëren naar onze situatie om een razendsnelle start te maken”. In dit voorstel beantwoorden we deze vragen en gaan we in op kritische noten die we onderweg naar dit voorstel opgetekend hebben¹. Wij zijn ervan overtuigd dat er nú meer dan ooit moment is voor deze ontwikkeling. Het besluit tot ‘Samen Organiseren’ in de ALV van juni jl. en de daarmee ingerichte governance schept de noodzakelijke condities om

¹ In bijlage 4 vindt u een eerste aanzet tot een argumentenboekje waarin een aantal kritische vragen om deze weg niet in te slaan beantwoord hebben.

deze ontwikkeling in gang te zetten. Ons voorstel biedt alle gemeenten daarnaast de mogelijkheid om geleidelijk en in eigen tempo in te stappen op Common Ground.

Permanent Bèta

Het rapport ‘Maak Waar’ van de studiegroep Informatiesamenleving en Overheid halen we regelmatig aan in dit voorstel. Veel van de aanbevelingen sluiten naadloos aan bij Common Ground, u vindt ze o.a. terug op blz. 10. Één principe in het bijzonder is de basis van de andere werkwijze die wij voorstaan: *Permanent Bèta*. Dé grote valkuil is een compleet en allesomvattend verhaal neer te willen zetten, om dat vervolgens als een panacee uit te rollen over onze organisaties. Bijgaand voorstel is dat met nadruk niet. Het is weliswaar goed doordacht en als idee zorgvuldig getoetst, maar het is tegelijkertijd on-af, niet volledig. Bèta dus.

‘Agile’ is de werkwijze die helemaal past bij het type oplossing dat Common Ground voorstaat. De werkwijze impliceert dat binnen een korte periode een werkend product wordt opgeleverd. Binnen Agile wordt een dergelijke periode een “sprint” genoemd. De opdrachtgever kan na elke sprint bijsturen. Het moment waarop een eerste resultaat getoond kan worden hangt af van de beschikbaarheid van een team en middelen om een sprint op te starten. Wij stellen u voor in te stemmen met het inrichten van die basis en een eerste sprint uit te voeren.

Tenslotte

Het kan niet genoeg benadrukt worden: het hele voorstel dient het doel van Samen Organiseren: sneller en innovatiever de dienstverlening van de gemeenten aan inwoners en ondernemers verbeteren. Voor die opdracht is – ook – een informatiekundige basis nodig.

Wij vragen de Taskforce:

- ☐ Kennis te nemen van deze uitwerking en in te stemmen met de voorstellen:
 - a) De conceptuele uitgangspunten van het model ‘Common Ground’:
 - i) Gegevens kunnen ontsluiten via standaard informatiemodellen;
 - ii) Toegang tot en beheer van de gegevens via services en API-afspraken;
 - iii) Landelijke toegang tot elkaars software-services
 - b) Common Ground is onderdeel van de ‘+1 gemeente’ en vormt daarbinnen het leidende informatiekundige inrichtingsprincipe;
 - c) Het vaststellen van de volgende principes voor het platform:
 - i) Elke gemeente kan zelf bepalen wanneer en hoever zij aan willen sluiten op het platform
 - ii) Het platform gaat uit van delen; alles wat een (groep) van gemeenten maakt (of laat maken) wordt gedeeld in de gemeenschap
 - iii) Vrijheid van gemeenten blijft op proces- en interactieniveau; de techniek achter Common Ground faciliteert standaardisatie optimaal, *maar legt ze niet op*
 - iv) Gemeenten kunnen alleen en/of in coalities deelnemen;
 - v) Het platform is in staat het huidige applicatielandschap (legacy) te ontsluiten en tevens een markt te bieden voor nieuwe (lokale) toepassingen
- ☐ Opdracht te geven om langs de lijnen van het voorstel vóór het einde van 2017:
 - a) Een planning te maken gericht op het realiseren van een concrete verbetering van dienstverlening;
 - b) Een *scrumteam* te formeren met benodigde randvoorwaarden dat dit resultaat kan neerzetten:
 - i) Inrichten van een laboratorium-omgeving met de juiste ontwikkelomgeving en tooling;
 - ii) Formeren van het eerste kernteam dat start met de eerste stappen;
 - iii) Nader uitwerken van het model voor autorisatie en logging;
- ☐ Het hiervoor benodigde krediet voor de eerstvolgende bijeenkomst van de Taskforce in beeld te brengen.